

La Botzina presenta:

Cordejant

Dossier didàctic

Index

pàgina	3	Presentació
		Fitxa artística
	4	Guió de l'espectacle
	5	Objectius didàctics
		Suggeriments per a l'aprofitament didàctic
	6	Partitura de la canço d'Ofídia
	7	Instrumentació utilitzada.
	10	Imatges dels diferents instruments
	15	Discografia bàsica

Presentació

L'espectacle que us presentem a continuació vol mostrar els instruments de corda a les nenes i els nens del parvulari i el cicle inicial de primària.

El recurs didàctic que farem servir per treballar aquests instruments és el del conte ja que es tracta d'un conte musicat. Els diferents personatges del conte aniran presentant els instruments de corda percudida, de corda pinçada i de corda fregada.

Hem confeccionat un espectacle a mida per tal que les nenes i els nens puguin conèixer millor els diferents instruments. La música, conte, i.l.lustracions, escenografia, i fins i tot, tres monocordis han estat creats exclusivament per aquest espectacle.

Aquesta guia us ha d'ajudar a aprofitar la sessió. Cal treballar-la amb temps i cura.

Fitxa artística

Intèrprets:

Carol Duran violí , mandolina i monocordi soprano.
Xavier Fort guitarra espanyola, acústica, tamborí de cordes, ukelele i monocordi tenor
Manuel Krapovicas..... contrabaix i monocordi baix
Toni Cuesta narrador

Narrador: Toni Cuesta.

Música: Carol Duran i Xavier Fort.

Cançó d'Ofídia: Toni Cuesta.

Conte: Joana Moreno.

Il.lustracions: Maria Vidal.

Escenografia: Coqui Castells.

Luthier: Lluís Clapers.

Guió, coordinació, direcció artística i producció: la Botzina. Audicions didàctiques.

Guió de l'espectacle

Cordejant és un conte musicat que ens explica la història d'una serp que després d'un llarg viatge té l'encert de poder fer música. El que, el com i el quan us l'explicarem quan vingueu a veure l'espectacle.

Hem fet servir els diferents personatges de la història per parlar dels diferents continguts a tractar. La serp ens il·lustra una corda. Uns ocells ens introdueixen els instruments de corda percutida, un ratolí els instruments de corda pinçada i uns cavalls els instruments de corda fregada.

La història s'acaba amb una cançó que hem creat per l'espectacle i que esperem que les nenes i nens hagin après abans de la sessió. Aquesta cançó serà acompanyada per tres monocordis creats per aquest espectacle.

Objectius didàctics

Quan vàrem dissenyar la present audició vam creure necessari assolir els següents objectius:

- * Fer escoltar música en directe als nens i les nenes.
- * Procurar que els oients s'ho passin bé escoltant i veient un espectacle d'aquest format.
- * Vetllar per la participació activa de les nenes i els nens sempre que el guió de l'audició ho permeti.
- * Treballar una de les famílies d'instruments: els instruments de corda. Veure diferents instruments , escoltar el seu so, discriminar alguna de les seves característiques principals, etc.
- * Practicar a través de diferents exercicis diferents conceptes musicals i qualitats del so com la pulsació, ràpid-lent, agut-greu, fort-fluix , etc.
- * Donar a conèixer als mestres especialistes i tutors un seguit de conceptes que anteriorment possiblement desconeixien per tal de poder adaptar-los en el seu treball diari a l'aula.

No cal dir que tots aquests objectius són genèrics i que caldria retocar-los en el cas de voler-los adaptar a cada edat dels assistents en concret.

Suggeriments per a l'aprofitament didàctic

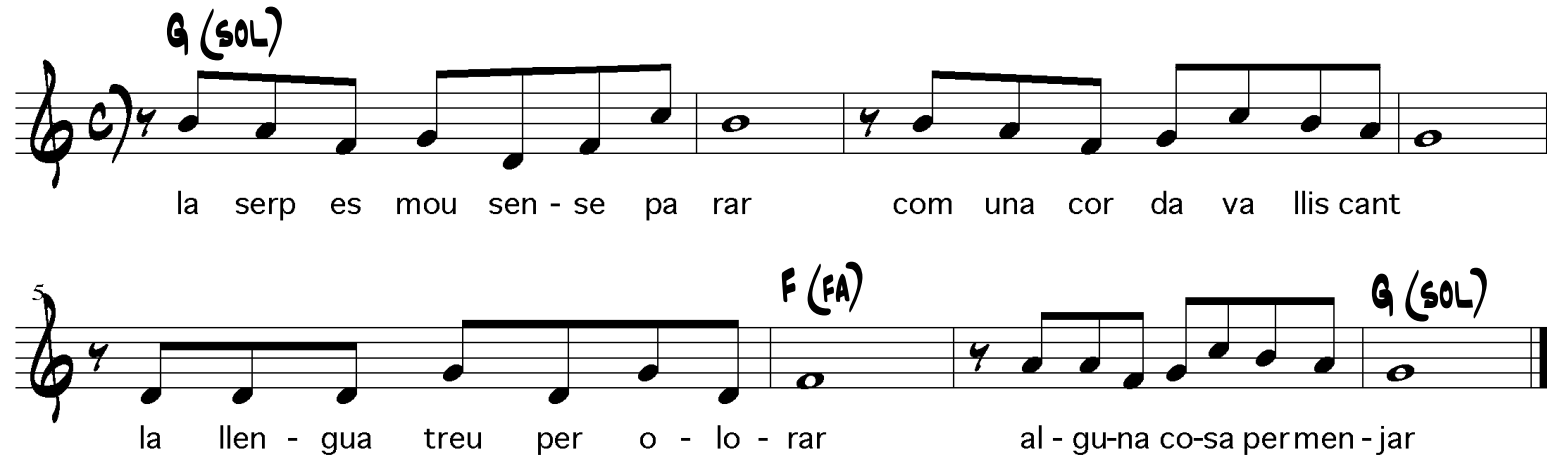
En la sessió que us presentem podreu sentir diferents instruments de corda. Per aquest motiu fóra interessant haver parlat de les tres grans famílies tot destacant la família dels instruments de corda.

Durant la sessió, cantarem la cançó titulada "cançó d'Ofídia". Seria interessant que les nenes i els nens l'haguessin après a classe. Trobareu informació d'aquesta cançó a la partitura que us adjuntem.

Després de l'audició podeu fer activitats de reforç dels diferents instruments aprofitant les diferents làmines que us adjuntem a l'annex.

Cançó D'Ofídia

Toni Cuesta

G (SOL)

la serp es mou sen - se pa rar com una cor da va lliscant

F (FA) G (SOL)

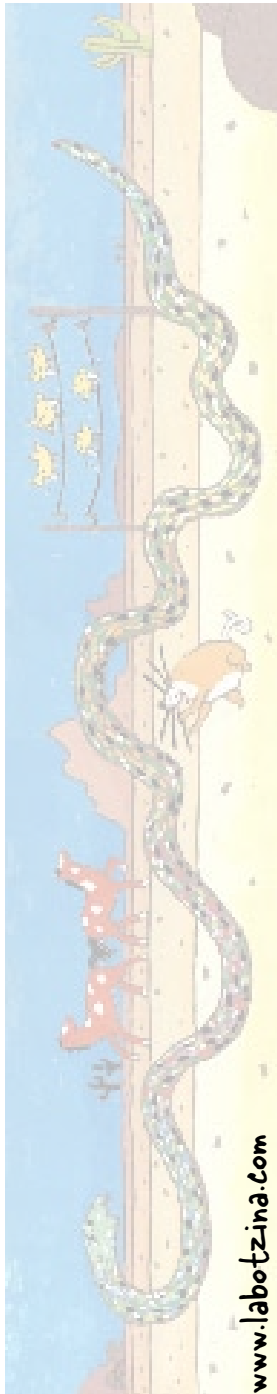
la llen - gua treu per o - lo - rar al - gu - na co - sa per men - jar

La serp es mou sense parar
com una corda va lliscant

la llengua treu per olorar
alguna cosa per menjar

Les trobaràs de molts colors
en els desetrs i entre les flors

Tot sovint prenent el sol
les pots mirar, no tinguis por

Instrumentació utilitzada.

El Contrabaix

Instrument que prové de la família de la viola de gamba, concretament del contrabaix de viola. Com la resta dels instruments de la seva família (violí, viola, violoncel) consta de la caixa de resonància, que es la part principal de l' instrument, el mànec (sense trastes) on s' aconsegeixen les diferents afinacions. Té quatre cordes afinades per quartes: MI-LA-RE-SOL . També podem trobar contrabaixos de 5 cordes i de tres (la berra de la cobla).

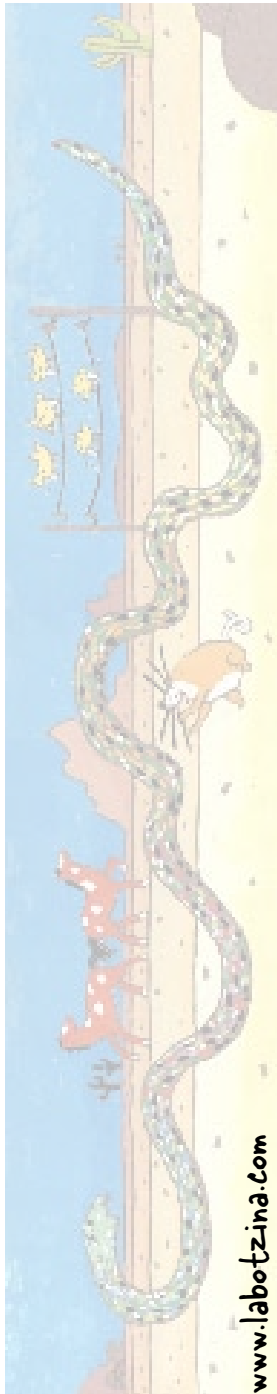
Te una funció d' acompanyament (mantenir el tempo), però també harmònica reforçant i donant color amb els seus registres greus. Durant els anys 40 en la música de jazz, el contrabaix deixa de ser un simple acompanyant per tenir més protagonisme com a instrument improvisador

La guitarra

Cap a l' any 1400 abans de Crist en la cultura dels Hititas ja existeixen evidències d' instruments de quatre cordes semblants a la guitarra. Els grecs varen crear un instrument similar a la guitarra que els romans varen modificar donant lloc a la cítara romana, antecessor de la guitarra actual. El primer instrument que va donar origen a la guitarra fou però el ud aràbic. En el segle XIX la guitarra fou perfeccionada en el seu so i projecció gràcies al treball de Antonio Torres constructor espanyol.

Instrument de corda, que consta de una caixa de resonància que amplifica la ressonància de les cordes, amb un forat circular en el centre de la tapa. Té sis cordes afinades d' aquesta forma MI-LA-RE-SOL-SI-MI. En el mànec hi ha unes barretes metàl·liques anomenades trastes i que delimiten les diferents afinacions de cada corda.

La guitarra acústica és un híbrid entre la espanyola i la elèctrica. Té el diapasó molt similar al de una guitarra elèctrica però la caixa de ressonància similar a la de la guitarra espanyola. Les guitarres acústiques actuals poden portar un sistema d' amplificació similar al de les elèctriques aconseguint d' aquesta forma augmentar el volum.

La Mandolina

Apareix a Itàlia el segle XVII i s'anomenava mandorla, que vol dir ametlla. D'aquí que la mandolina tingui una forma abombada i ovalada com una ametlla. La mandolina es localitza principalment a la Mediterrània i a Amèrica. Cada país l'ha adaptat segons els seus costums i música.

Consta de les següents parts:

Cap: part superior de l'instrument on es troba el claviller que s'utilitza per afinar les cordes.

Màstil: és el braç de l'instrument per on passen les cordes. Transversalment al màstil hi ha unes barretes metàl·liques anomenades trasts i que delimiten les diferents afinacions de cada corda.

Caixa de resonància: és el cos de l'instrument. Té una obertura que serveix per ampliar el so, que anomenem "boca".

Té quatre cordes dobles que abans eren de tripa però actualment són d'acer, s'afina igual que el violí: MI-LA-RE-SOL. Es toca pinçant les cordes amb un plectre o pua. Les pues prenen diferents formes segons el país i l'instrument. Un dels efectes característic de la mandolina es el tremolo.

Ukelele

Instrument provinent de la Polinèsia, és molt utilitzat en el folklore de l'Illa de Pasqua. Trobem instruments similars en d'altres cultures com el tiple a les Canàries, el cavaquinho a Portugal o el guitarró de l'Aragó o La Manxa. La característica comú a totes les variants, és, que sembla una guitarra petita, tot i la diversitat de formes i materials que es fabrica.

Té diverses possibilitats d'afinació, les més habituals són: LA, RE, FA#, SI (ukelele soprà) i SOL, DO, MI, LA (ukelele tenor). És un instrument molt adequat per a acompanyar (fer els acords, les harmonies) a veus o d'altres instruments, i poc utilitzat com a instrument solista. Es toca amb els dits però sobretot rasant aconseguint d'aquesta manera un efecte percussiu que facilita el manteniment del ritme o patró de cada música.

Molts guitarristes han començat el seu aprenentatge gràcies a que l'ukelele és més econòmic que la guitarra.

Violí

Prové de la fidula, el rabel i la lira de braccio (braç). La evolució d' aquests instruments es manifesta al segle XVI al nord d' Italia en el violí popular que al cap de pocs anys ens consolidà com a instrument de la música culta, primer en el barroc i més tard en la orquestra sinfónica. Durant el segle XVII a Italia Antonio Stradivari va fixar les dimensions que té actualment el violí. Es l' instrument principal de l' orquestra sinfónica i ni podem trobar fins a 30.

Construït de eban, abeto o arç i recobert amb varies capes de pintura que acaben de moldeixar la seva sonoritat. La caixa medeix uns 35,5 cm i es l' encargada d' amplificar el so. Dins de la caixa hi ha una peça de fusta anomenada anima que uneix la tapa amb la resta de l' instrument que transmet les vibracions.

Normalment es toca amb un arquet però sovint trambé amb els dits, crean així el so de "pizzicato". Es un instrument molt versatil, capaç de fer moltes notes i molt agudes.

Tamborí de Cordes

Instrument de percussió que es toca picant les cordes amb una baqueta de feltre o pell i avui en dia sintética. Té dues o tres cordes. Aixó fa que, a més de fer l' acompanyament rítmic, faci un acompanyament h armónico senzill semblant a un bordo. Les afinacions poden canviar segons cada país o cultura, tot i que es molt emprada aquesta:

GDG

És freqüent que el músic que toca el tamborí de cordes toqui simultàniament un flabiol o flauta. Pensem en la cobla per exemple.

Monocordi

És un instrument de una sola corda... segur que vosaltres en podeu fer un. Agafeu una caixa de sabates ... amb cura feu un forat rodo enmig...poseu una goma elàstica en sentit transversal a la càixa de resonància i enganxeu-la pels dos costats...

Violí

Contrabaix

Violi

Contrabaix

Ukelele

La Mandolina

Púa per a guitarra

La Guitarra Acústica

La Guitarra Espanyola

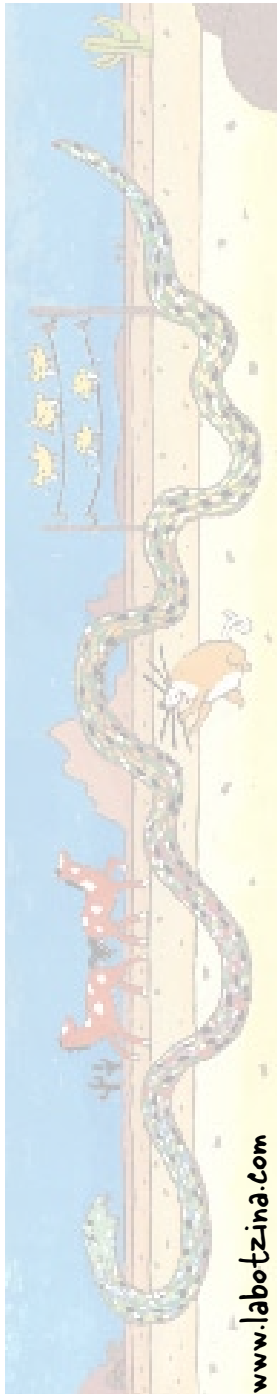

Tamborí de Codes

Monocordis

Discografia bàsica

Instruments de Corda fregada (violí i contrabaix)

CLÀSSIC

4 estacions (A.Vivaldi)
Concert nº3 (W.A.Mozart)
Concert per a violí (L.V.Beethoven)
Sonates i partites per a violí sol(J.S.Bach)
Concert per a violí (Mendelsson)
Sonates (Brahms)
24 capricis (Paganini)

JAZZ

Qualsevol disc de Stephan Grappelli
Jean-Luc Ponty

CELTA

Aly Bain

Contrabaix

Charles Mingus
"Mingus dynasty" i tota la seva discografia
David Mengual
" Nonet" i tota la seva discografia
Eddie Gomez & bill Evans
" Intuition"

Més cordes....

Grapelli-Pass-Pedersen
"Tivoli Gardens " (violí- guitarra - contrabaix)

MÚSICA ÍNDIA
Subramaniam

COUNTRY/CAJUN
Beausoleil "Cajun conja"

QUEBEC
La Bottine Souriante

VIOLÍ ÀRAB
Ara Malikian

MÚSICA DE L'EST
Taraf de Haïdouks "Band of Gypsies)

Guitarra:

Joaquin Rodrigo
Concierto de Aranjuez
Paco de Lucia
"Luzia" i tota la seva discografia
Django Reinhardt
"swing from paris" i tota la seva discografia
West Montgomery
" Guitar on the go " i tota la seva discografia
Jimmy Hendrix
tota la seva discografia
George Benson
" Blue bossa " i tota la seva discografia
Pat Metheny "Travels" i tota la seva discografia.